

TALEPAPIR – DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	BUU alm. del – samrådssp. O (åbent samråd) vedr. investeringer i erhvervsskolerne
Titel	Ministerens tale
Målgruppe	Folketinget
Arrangør	Folketinget
Taletid	6 min
Tid og sted	22. juni 2022 kl. 11.00-12.00

Disposition

1. Indledning
2. Danmark kan mere I
3. Øvrige prioriteringer
4. Afslutning

1. Indledning

- Tak til Karsten Hønge og Astrid Carøe for at tage debatten med ind i dette rum. Jeg synes debatten er vigtig. Hvis man fik lige så meget presseomtale for det man laver på erhvervsuddannelserne som gymnasieområdet, så ville hele tv-sendepladen være fyldt med erhvervsuddannelserne.
- Det er vigtigt at få forhistorien med. Da jeg startede i Folketinget i 1999 blev der lavet en opgørelse som viste, at erhvervsuddannelserne økonomisk halsede langt bagefter sammenlignet med de øvrige ungdomsuddannelser. Det giver et perspektiv af, at det altid har været sådan, at gymnasieeleverne altid har været gode til at råbe højt, hvilket har medført en overprioritering af de gymnasiale uddannelser sammenlignet med erhvervsuddannelserne langt tilbage i tid.
- Derfor er jeg ovenud glad for, at lærlinge har taget initiativ til ”lærlingeopgøret”. Det er vigtigt, at der er lige præcis så mange demonstrationer på Slotspladsen fra erhvervsuddannelsernes side som på gymnasieskolen – ellers bliver skævheden ved med at være tilstede.
- De seneste år har vi brugt mange kræfter og penge på erhvervsuddannelserne, men med det lange perspektiv kommer det til at tage lang tid at rette op på.
- Inden vi får talt erhvervsuddannelserne ned under gulvbrædderne, vil jeg gerne sige, at nogle af de lækreste værksteder jeg har været på, findes på erhvervsuddannelserne.
- Der er stadig store huller i osten, når man har underprioriteret erhvervsuddannelserne i mange årtier, men der er trods alt stadig mange lækre steder. Det passer ikke, at alt udstyr er gammelt.

- Vi er langt de fleste steder et andet sted end i 1999. Heldigvis for det.
- Vi skal stadig gøre noget ved hullerne i osten. Min oplevelse er, at SF har været optaget af det ifm. finanslovsforhandlingerne henover årene. Jeg glæder mig til at se hvad SF kommer med, og så er det en forhandling derfra ift. prioritering.
- Jeg mener, at når vi taler om erhvervsuddannelserne, så starter og slutter det med folkeskolen. Hele perspektivet for vores uddannelsessystem skal vendes på hovedet. Vi har fået skabt et alt for smalt dannelsesbegreb i dag, hvor vi fokuserer på det boglige og teoretiske i stedet for at have en folkeskole, der klæder alle unge på.
- Alle har behov for at kunne forskellige praktiske dyder for at kunne få en hverdag til at hænge sammen. Jeg mener, vi har behov for en dyb samtale som samfund ift. hvilken retning uddannelserne skal hen imod.
- Jeg har endvidere et ønske om langt flere værksteder på langt flere folkeskoler. Jeg har lige været på besøg på en folkeskole, der stadig havde et metalsløjdløkkale. Nu har vi fået ændret vores folkeskoles sammensætning, så man ser det de færreste steder. Når der er mange elever, som keder sig i dag, så tror jeg det vil være sjovt for folkeskoleeleverne at prøve.
- Skolen kan være sjovere og bedre, end den er i dag. Det kræver både investeringer i erhvervsuddannelserne og folkeskolen.

2. Danmark kan mere I

- Regeringen præsenterede i 2021 reformudspillet *Danmark kan mere I*. Formålet med udspillet var at få endnu flere i arbejde og gøre Danmark rigere, grønnere og dygtigere.
- Der udbetales i dag årligt over 5 mia. kr. i statslige taxametertilskud til erhvervsuddannelserne. I *Danmark kan mere I* ønskede regeringen at afsætte

op mod 2,5 mia. kr. årligt til kvalitetsløft i uddannelse, samt 1 mia. kroner årligt til grøn omstilling.

- Men som bekendt skal man have 90 mandater for at få sin politik igennem. Der er ikke altid fuld opbakning til alle regeringens forslag, og vi kom ikke igennem med det hele.
- Med baggrund i regeringens udspil afsatte Regeringen, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Dansk Folkepart og Kristendemokraterne i *Aftalen om en ny reformpakke for dansk økonomi* 100 mio. kr. årligt fra 2023-2028 til tre klimaerhvervsskoler.
- Vi kan nemlig have nok så mange smukke, grønne tanker, men uden dygtige faglærte får vi ikke en grøn omstilling.
- Det er vigtigt, at vi får nogle faglige kraftcentre, som skal levere til resten af erhvervsuddannelserne ift. at gøre dem grønne.
- Børne- og Undervisningsministeriet arbejder på et oplæg til udmøntning af klimaerhvervsskolerne, og vi vil snarest inddrage aftalepartierne i denne proces. Det er min forventning, at klimaerhvervsskolerne bliver udpeget i løbet af 2023.
- Derudover blev der med aftalen om en reformpakke for dansk økonomi afsat en økonomisk ramme til uddannelser, der ikke er udmøntet endnu. Den samlede ramme afhænger af, om der indgås en aftale om sanering af erhvervsstøtte-ordninger. Vi er kommet med vores udspil, og så kræver det 90 mandater for at tilvejebringe de penge, der skal til.
- Regeringen vil gå i dialog med aftalepartierne bag reformaftalen, om hvilke initiativer rammen skal udmøntes til. Erhvervsuddannelserne er hjerteblod

for regeringen, men det er som bekendt ikke det eneste uddannelsesområde, som vi ønsker at styrke.

3. Øvrige prioriteringer

- Regeringen har løbende prioriteret erhvervsuddannelserne, og vi har med en lang række aftaler og udspil styrket erhvervsuddannelserne og elevernes vilkår.
- Under corona indgik vi to trepartsaftaler, som sikrede lærlinge. Den første igennem pandemien og den anden med længere sigte. Der er brugt mange penge, men der kom samtidig skub i antallet af uddannelsesaftaler. Vi har slået rekord efter rekord ift. hvor mange lærepladser, der bliver skaffet. Det er noget af det, jeg er glædest for i denne valgperiode.
- Vi har sammen med parterne også hævet skoleopføringsydelsen, så unge på hovedforløbet får mellem 250 og 4.500 kroner mere om måneden afhængig af alder og varighed af uddannelsen.
- Vi har afsat 100 mio. kr. årligt i 2021-2022 til en pulje til grøn efteruddannelse og opkvalificering, som blandt andet skal styrke udviklingen af nye undervisningsforløb med fokus på bæredygtighed på erhvervsuddannelserne.
- Vi har forhøjet kvalitetspuljen, videreført midler til udstyrspulje til videnscentre, der skal håndtere den teknologiske udvikling på erhvervsuddannelserne, samt afsat 115 mio. kr. til et udstyrsløft til skoleopføringscentrene.

4. Afslutning

- Der er således sket meget. Kan man lukke hullerne i osten på tre år efter årtier med nedprioritering? Det mener jeg ikke er realistisk. Vi kan nå rigtig langt, og det mener jeg også vi er.
- Når man kommer ud på erhvervsuddannelserne er det utroligt lækre værksteder, rigtig gode maskiner og supergode uddannelser.
- Det vigtigste greb vi har lavet er, at vi har gjort det til skolernes ansvar at sørge for at de unge mennesker får en læreplads.
- Når eleverne falder fra, er det ofte grundet usikkerhed om, hvorvidt de kan få en læreplads.
- Vi har igennem erhvervsuddannelserne historie aldrig fået rettet op på, at man i gamle dage arvede sin læreplads fra sin far. At jeg siger, at man kan arve sin læreplads fra sin far siger noget om, hvilken tid det var. Det er årtier siden, og det er ubegribeligt at man ikke har rettet op på det. Det fik vi gjort med den store lærepladsaftale, så det i dag entydigt er skolernes ansvar at sørge for, at de unge mennesker får en læreplads og ikke er op til de unge selv.
- At man kunne overlade det til de unge, uden at man som samfund har påtaget sig et ansvar, har jeg aldrig forstået. Det er blevet sammenlignet med at man kun har oprettet 1.g på gymnasieområdet og har ladet eleverne selv skaffe lærere, lokaler mv. til 2. og 3.g. Det ville ikke være blevet accepteret. Det har man accepteret årti efter årti ift. lærlinge og det er der rettet op på.

- Det er sket meget på erhvervsuddannelserne. Er der plads til forbedringer?
Ja, ellers ville regeringen ikke være kommet med reformudspillet om kvalitetsløft på erhvervsuddannelserne.
- Tak for ordet.